

Social hållbarhet inom lek

En litteraturstudie

Ella Kullström, Melanie Lundström & Miranda Stubb

Lärdomsprov

Det sociala området

2022

Lärdomsprov

Ella Kullström, Melanie Lundström & Miranda Stubb

Social hållbarhet inom lek. En litteraturstudie.

Yrkeshögskolan Arcada: Det sociala området, 2022.

Identifikationsnummer:

8490,8491&8492

Uppdragsgivare:

Helsingfors stad

Sammandrag:

Social hållbarhet inom lek har en stor betydelse för barnets utveckling. Pedagoger inom småbarnspedagogik skall stöda barnets alla utvecklingsområden vilka är de kognitiva-, -fysiska-, motoriska-, språkliga-, sociala-, emotionella utvecklingsområdena. I leken kommer den sociala interaktionen fram och den främjar barnets övergripande utveckling. Leken ger barnet möjlighet för att utforska sin omvärld, utveckla sina sociala relationer och vara delaktig. Avsikterna med småbarnspedagogiken var och förblir, att främja barnens miljömedvetenhet och främja ett miljövänligt förhållningssätt. Att sträva efter en hållbar livsstil och för en hållbar utveckling så tidigt som möjligt och introducera detta för barnen är nyttigt, dock är det aldrig för sent för barnen att lära sig om det. Vårt syfte med arbetet är att få en djupare förståelse på social hållbarhet och hur den kopplas till lek. Våra frågeställningar är: Vad är social hållbarhet inom småbarnspedagogik? Vad innebär social hållbarhet inom lek? För att få svar på våra frågeställningar har vi gjort en litteraturstudie där vi analyserar 11 olika artiklar. Vi kom fram till tre huvudresultat: social hållbar småbarnspedagogik, lekens betydelse för barnets utveckling och utveckling av småbarnspedagogik. Resultaten tyder på att social hållbarhet inom småbarnspedagogik är betydelsefullt för barnets utveckling, läran om hållbarhet, stärkandet av sociala nätverk, välbefinnande och delaktighet på daghemmen. Resultatet ger även förståelse om lekens betydelse för barnets utveckling, lärande, kreativitet, fantasi och delaktighet. Slutligen tyder resultaten att pedagoger skall ha kunskap om lek, social hållbarhet och småbarnspedagogikens centrala uppgifter för att kunna stöda barnets delaktighet.

Nyckelord: Social hållbarhet, hållbarhet, lek, småbarnspedagogik, barnets utveckling, delaktighet, gemenskap, inklusion

Degree Thesis

Ella Kullström, Melanie Lundström & Miranda Stubb

Social hållbarhet inom lek. En litteraturstudie.

Arcada University of Applied Sciences: Social Services, 2022.

Identification number:

8490,8491&8492

Commissioned by:

The city of Helsinki

Abstract:

Social sustainability in play has great significance for child's development. Early childhood pedagogue must support all areas of the child's development such as cognitive, physical, motoric, linguistic, social, and emotional development. Child's social interaction emerges in play, and it advances the child's overall development. Play gives the child the opportunity to get involved, explore the world around them, and develop their social relationships. The intentions of early childhood education were and remains to promote children's environmental awareness and promote an environmentally friendly approach. Introducing a sustainable lifestyle and sustainable development to children as early as possible is useful and never too late to children to learn about. Our aim with the thesis is to gain a deeper understanding of social sustainability and how it is connected to play. Our research questions are: What is social sustainability in early childhood education? What does social sustainability mean in play? We aim to answer the research questions by analyzing 11 articles. Three significant themes emerged from the articles: socially sustainable early childhood pedagogy, the importance of play for the child's development and the development of early childhood pedagogy. The results indicate that social sustainability in early childhood education is significant for the child's development, teaching sustainability, strengthening social networks, well-being, and participation in day care. The conclusion also provides an understanding of the importance of play for the child's development, learning, creativity, imagination, and participation. Finally, the results indicate that pedagogue must have knowledge of play, social sustainability, and the central tasks of early childhood education to support the child's participation.

Keywords: Social sustainability, sustainability, play, early childhood education, child development, participation, community, inclusion

Opinnäyte

Ella Kullström, Melanie Lundström & Miranda Stubb

Social hållbarhet inom lek. En litteraturstudie.

Ammattikorkeakoulu Arcada: Sosionomi, 2022.

Tunnistenumero:

8490,8491&8492

Toimeksiantaja:

Helsingin kaupunki

Tiivistelmä:

Lapsen kehityksen kannalta leikin sosiaalinen kestävyys on merkityksellistä. Varhaiskasvatuksen kasvattaja tulee tukea kaikkia lapsen kehityksen osa-alueita, kuten kognitiivista, fyysistä, motorista, kielellistä, sosiaalista ja emotionaalista kehitystä. Leikissä sosiaalinen vuorovaikutus tulee esiin, joka edistää lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Leikki osallistaa lasta, antaa lapselle mahdollisuuden tutustua ympäröivään maailmaan ja kehittää sosiaalisia suhteita. Varhaiskasvatuksen tarkoituksena oli ja on edelleen edistää lasten ympäristötietoisuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Kestävän elämäntavan ja kestävä kehityksen puolesta tavoittelu mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja sen esittely lapsille on hyödyllistä, mutta koskaan ei ole liian myöhäistä lasten oppia siitä. Opinnäytteen tavoitteena on syventää ymmärrystä sosiaalisesta kestävydestä ja tämän yhdistämisestä leikkiin. Opinnäytteen tutkimuskysymykset ovat: Mitä sosiaalinen kestävyys on varhaiskasvatuksessa? Mitä sosiaalinen kestävyys tarkoittaa leikissä? Vastamme tutkimuskysymyksiin analysoimalla 11 artikkelia. Artikkeleista nousi kolme merkittävää teemaa: sosiaalisesti kestävä varhaiskasvatuspedagogiikka, leikin merkitys lapsen kehitykselle ja varhaiskasvatuksen kehittäminen. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että sosiaalinen kestävyys varhaiskasvatuksessa on merkittävää lapsen kehitykselle, kestävä kehityksen opetukseen, sosiaalisten verkostojen vahvistamiseen, hyvinvoinnin ja osallisuuden merkitykseen päiväkodeissa. Tulos antaa myös ymmärryksen leikin merkityksestä lapsen kehitykselle, oppimiselle, luovuudelle, mielikuvitukselle ja osallistumiselle. Tulokset osoittavat, että kasvattajalla tulee olla tietoa leikistä, sosiaalisesta kestävydestä ja varhaiskasvatuksen keskeisistä tehtävistä tukeakseen lapsen osallistumista.

Avainsanat: Sosiaalinen kestävyys, kestävyys, varhaiskasvatus, lapsen kehitys, osallisuus, yhteisöllisyys, inklusio

Innehåll

1	Inledning.....	7
2	Syfte och frågeställningar	7
3	Bakgrund.....	8
3.1	FN Agenda 2030	8
3.2	Hållbar utvecklig.....	9
3.3	Lek	9
3.4	Social hållbarhet.....	11
4	Centrala begrepp.....	14
4.1	Gemenskap.....	14
4.2	Delaktighet	14
4.3	Inklusion och Exklusion	15
5	Teoretisk referensram.....	16
5.1	Socialpedagogik inom småbarnspedagogiken	16
5.2	Socialpedagogens handlingskompetens	17
6	Metod och arbetsprocess.....	20
6.1	Allmän litteraturstudie	20
6.2	Inklusions- och exklusionskriterier	21
6.3	Insamling av material	22
6.4	Innehållsanalys	23
6.5	Etiska aspekter	24
7	Resultat	25
7.1	Social hållbar småbarnspedagogik	25
7.1.1	Hållbarhet och social hållbarhet	25
7.1.2	Barnets utveckling	26
7.1.3	Läran om hållbarhet.....	27
7.1.4	Stärkande av sociala nätverk, välbefinnande och delaktighet på daghemmet	27
7.1.5	Brister på forskning kring hållbar småbarnspedagogik.....	28
7.2	Lekens betydelse för barnets utveckling	28
7.2.1	Lek och lärande.....	29
7.2.2	Lek och kreativitet samt fantasi.....	30
7.2.3	Lek och pedagogen	30
7.2.4	Lek och delaktighet.....	31
7.3	Utveckling av småbarnspedagogik	32
7.3.1	Centrala uppgifter.....	32
7.3.2	Barns kreativitet.....	32
7.3.3	Kunskap och forskning inom småbarnspedagogiken	33
8	Resultatanalys	34
8.1	Vad är social hållbarhet inom småbarnspedagogik?.....	34

8.2	Vad innebär social hållbarhet inom lek?	36
9	Diskussion	37
9.1	Metoddiskussion	38
9.2	Resultatdiskussion	39
9.3	Avslutande diskussion och förslag på fortsatt forskning	40
Källor	42
Bilagor	45

1 Inledning

Lärdomsprovet är en del av projektet hållbar småbarnspedagogik, där Helsingfors stad fungerar som uppdragsgivare. Vi valde ett undertema i projektet som handlar om hållbar småbarnspedagogik utifrån FN Agenda 2030. Vi skriver om social hållbarhet inom lek. Undervisning i social hållbarheten inom småbarnspedagogik utvecklas kontinuerligt och kommer fram till exempel via lek. I lärdomsprovet lyfter vi social hållbarhet och hur det syns inom lek eftersom den sociala hållbarheten har en stor betydelse för barnets uppväxt, utveckling och framtid. Via leken lär barnet sig om social hållbarhet där det ingår gemenskap, delaktighet, inklusion och exklusion, som vi berättar mera om i kapitlet centrala begreppen. Vi vill synliggöra sociala hållbarheten inom småbarnspedagogiken. Småbarnspedagogikens syfte är att stöda förutsättningar för barnets lärande och främja livslångt lärande (Utbildningsstyrelsen 2022 s.7). Det här arbetet är en litteraturstudie.

Det resultat vi kommer att komma fram till inom social hållbarhet kopplat till lek kan användas av personal inom småbarnspedagogiken eftersom social hållbarhet gynnar barnets utveckling och lärande. Lärdomsprovet ger vägledning och stöd för att lättare komma i gång med social hållbarhet inom lek. Ifall personalen inom småbarnspedagogiken redan börjat introducera social hållbarhet inom lek ger detta lärdomsprovs tips på hur de kunde vidareutveckla sitt arbete. Lärdomsprovet ger även insyn för personalen hur man kan främja delaktighet, gemenskap och inklusion inom lek. Vi hoppas även att lärdomsprovet kan bidra till vidare forskning inom ämnet.

2 Syfte och frågeställningar

Syfte med lärdomsprovet är att få en fördjupad förståelse av social hållbarhet och hur detta kopplas/syns i lek.

Forskningsfrågor:

Vad är social hållbarhet inom småbarnspedagogik?

Vad innebär social hållbarhet inom lek?

Den första forskningsfrågan tar reda på vad social hållbarhet innebär. Vi vill även ta reda på hur social hållbarhet syns inom småbarnspedagogiken. Med denna forskningsfråga vill vi få en bredare förståelse på vad som inkluderas i social hållbarhet. Vi vill även få reda på hur de professionella, i detta fall pedagogerna inkluderar social hållbarhet inom småbarnspedagogiken. Det blir även aktuellt att ta reda på hur småbarnspedagogiken kan utvecklas inom social hållbarhet.

Den andra forskningsfrågan tar reda på vad social hållbarhet inom lek innebär. Vi vill med hjälp av en bredare förståelse av social hållbarhet kunna koppla det till leken. Vi vill även förstå lekens betydelse för barnets utveckling, uppväxt, lärande och framtida färdigheter.

3 Bakgrund

Detta kapitel handlar om FN Agendan 2030 och om de två målen inom FN Agendan 2030 som inkluderas i lärdomsprovets arbete. Kapitlet innehåller en inblick om vad hållbar utveckling handlar om samt en presentation om pedagogens, i detta fall socio-nomernas yrkesmässiga värderingar som stöder hållbar utveckling. Till sist tas det upp lek och social hållbarhet, vad det handlar om, hur det definieras, och varför det är betydelse fullt.

3.1 FN Agenda 2030

De globala målen i FN Agenda 2030 antogs 2015 av världens ledare. Målen ska bidra till ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling och ska i alla världens länder vara uppnådda år 2030. I första hand är det staten som ansvarar för genomförandet av dessa mål. Det behövs även insatser av privata sektorn, lokala förvaltningen, det civila samhället och medborgarna. Handlingsprogrammet innehåller 17 mål av dessa mål inkluderas mål 3 och 4 i lärdomsprovet. Mål 3 handlar om att garantera ett hälsosamt liv och uppmuntra välmående för alla åldrar, mål 4 handlar om att garantera en inkluderande, rättvis utbildning av god kvalitet och uppmuntra möjligheter till livslångt lärande för alla. (FN Agenda 2030 2021)

I FN: konventionen om barnets rättigheter innehåller det bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Det kommer fram i FN: konventionen om barnets rättigheter att inget barn får diskrimineras och att alla barn är lika värda. I de beslut som berör barnet borde barnets bästa tas i beaktan. Barn har rätt till ett bra liv och utveckling. Barn har rätt till att bli sedda och hörda. Barn har också rätt till lek och fritid samt att känna sig socialt trygga. (Unicef u.å.)

3.2 Hållbar utvecklig

När man pratar om hållbar utvecklig finns det tre dimensionerna av hållbarhet, dessa tre är social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet (Social hållbarhet 2021). Hållbar utveckling är en utveckling som uppfyller dagens behov, utan att äventyra kommande generationers möjligheter att uppfylla sina behov. (Gulliksson & Holmgren 2015 s. 13 & Folkhälsomyndigheterna 2018) Hållbar utveckling som också kan sägas vara hälsofrämjande handlar om människors gemensamma förmåga att möta varandras behov i dag och i framtiden (Hallberg 2017 s. 212).

Hur pedagogerna i praktiken förvecklar fostran, utvecklingen och lärandet kommer att påverka på hur framtiden ser ut (Utbildningsstyrelsen 2021). För socionomer är de viktigaste yrkesmässiga etiska värderingarna att respektera människovärdet och de mänskliga rättigheterna samt social rättvisa. Respekt mot klientens självbestämmande rätt och delaktighet hör också till de centrala värderingarna. Alla människor har samma rättigheter och är födda likvärda oberoende deras ursprung. Alla människor ska ha möjlighet till att göra beslut från sina egna åsikter och värderingar. Bemötandet av människan ska alltid vara jämlikt. (Talentia 2018 s. 10–11)

Dessutom påverkar den hållbara utvecklingen på hur högklassig utbildningen är. För att nå en hållbar utvecklig krävs det utveckling inom lärandet, ändringar i värderingarna, attityderna, kunskaperna, färdigheterna och viljan. (Utbildningsstyrelsen 2021)

3.3 Lek

Barn lär sig genom att leka, röra på sig, utforska sin omgivning och genom att få skapa, göra småuppgifter och uttrycka sig själv genom verksamhet. Barn är nyfikna till sin natur och de vill lära sig nya saker, upprepa och repetera dem. Barns tidigare erfarenheter,

kunskaper och intressen är basen för lärandet. Barn lär sig bäst då de känner trygghet, välmående och när de får vara i en hälsosam och trygg lärmiljö. (Utbildningsstyrelsen 2022 s. 22)

Att barnet leker fortskrider i stadier. Den första tecknet på att barnet leker kan vara när barnet ler. Efter barnet börjat le fortsätts lekens stadier till att barnet lär känna sin egen miljö och kropp. När barnet kan sitta och krypa kan barnet börja leka bättre. Barn börjar med att leka för det mesta självständigt och ungefär vid 3 års ålder börjar barnet leka med andra barn. Grupp lekar bildas först när barnet är ungefär 4 år gammalt. Vid 5 års ålder börjar barnet intressera sig av lekar som innehåller tydliga regler och har valda ledare. När barnet leker följer barnet noggrant sin omgivning och miljö och lär sig samhälleliga vanor och normer. Små överraskningar i olika lekar eller i handlingar känner och upplever barnet djupsinnigt. (Dunderfelt 2011 s. 78–79)

Begreppet lek missuppfattas ofta trots att det skrivits flera böcker och artiklar om ämnet. Hur vi definierar lek är viktigt, när ett barn leker utvecklas barnets syn på hur saker och ting fungerar i barnets omgivning och leken ger barnet verktyg för verkligheten. Barnen utforskar, tittar på och rör vid allt samtidigt som det dyker upp frågor i deras huvuden. Leken är en stor del till att hitta svar på frågor som de funderar över. Leken är ett sätt att lära. Leken kan utföras på egenhand eller tillsammans med andra. Leken är hållbar, meningsfull, intensiv, varaktig, seriös, målinriktad, alltid självinitierad och engagerande. (Smidt & Junker Miranda 2017 s.114)

Leken är betydelsefull för barnet eftersom det ger barnet glädje, ny kunskap, fysiska upplevelser och väcker tankar hos barnet (Utbildningsstyrelsen 2022 s. 22). Lek påverkar barnets alla tillväxt och utvecklingsområden (Koivula et al. 2017 s.123–127). Lek kan utveckla och även forma barnets tänkande, inläring och problemlösningsförmåga. Barnet lär sig sina styrkor och färdigheter via leken och det syns till exempel via hur barnet uttrycker sin vilja, känslor och tankar i leken. Barnet lär sig även att finna lösningar i olika slags utmaningar, både sociala och kognitiva (Lillemyr 2013 s.197). När barnen leker utvecklas även förmågan att ta initiativ samt styra och reglera egna handlingar. (Karila & Lipponen 2013)

Lek utvecklar barnets språk, kommunikation, sociala och moraliska färdigheter, personlighet, den emotionella utvecklingen, kreativitet och fantasi. Det behövs kännetecknande regler, frihet och åtagande för att det kan räknas som lek. Det finns olika slags lekar som till exempel barnets och föräldrars gemensamma lek, leka med föremål och rollek. (Koivula et al. 2017 s.123–127)

Leken möjliggör att barnets språk och begrepp utvecklas och att barnet lär sig att känna sig själv och sin omgivning. Lillemyr lyfter även fram att leken stöder det livslånga lärandet i barnets liv. Barn känner att de kan bestämma och vara delaktiga då de leker tillsammans med andra barn. När barnet utvecklat en utmaning i leken och lyckats med att lösa den har det en stimulerande effekt på barnets uppfattning om sin egen skicklighet och sig själv. En utmaning i lek har även en effekt på barnets kompetenskänsla, självkänsla och inre motivation (Lillemyr 2013 s. 195-202).

Det är viktigt att pedagogerna har kunskap om lekens betydelse och kan koppla barnets potential för att vara socialt motiverad. Att kunna stöda barnets potential till att vara socialt motiverad via lek kan ses via två riktningar: Som första riktningen är att stärka barnets självuppfattning och självständighetsutveckling, som andra riktning är att utveckla och stöda barnets goda sociala relationer som till exempel vänskapsrelationer. På detta sätt utvecklas barnets känsla av tillhörighet och gemenskap. Barnets sociala kompetens utvecklas i småbarnsåldern genom lek med andra. Ett barn som varit socialt motiverad i uppväxten har även goda färdigheter för att vara socialt motiverad i vuxenlivet. Pedagogerna måste ha kompetens och intresse om social motivation och kan tex via organiserad lek stöda barnets sociala motivation. (Lillemyr 2013 s. 210)

3.4 Social hållbarhet

Social hållbarhet betyder att förutsättningar för välmående flyttar sig från en generation till en generation. Målet med social hållbarhet är att skapa delaktighet genom att minska ojämlikhet i välmående och hälsa. (Institutet för hälsa och välfärd 2021)

Syftet med social hållbarhet är att skapa jämlika möjligheter för var och en att må bra och uppnå en bastrygghet och möjlighet att delta i beslutfattandet, både i sitt eget land och i hela världen (Gulliksson & Holmgren 2015 s. 81). Social hållbarhet berör

individernas livsbetydelse i samhället, till exempel trygghet, hälsa och rättvisa, samt möjligheterna att förbättra dem. I ett socialt hållbart samhälle ska människors lika värde stå i centrum. För att säkerställa social hållbarhet är det viktigt att tänka på arbetsvillkor och mänskliga rättigheter, arbetsmiljö, jämställdhet, inkludering och mångfald. I ett socialt hållbart samhälle behandlas individer rättvist, alla inkluderas och gemenskapen stärks, att hälsan och funktionsförmågan stärks, att alla individer får det stöd och de tjänster de är i behov av. Främjande faktorer för en balanserad samhällsutveckling är jämlikhet mellan människor, psykiskt och materiellt välbefinnande, jämställdhet mellan könen och ekonomi. (Alila et al. 2011 s. 7 & Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020 s. 4)

Social hållbarhet handlar på en global nivå om befolkningsökningen, fattigdom, kost- och hälsovård, jämlikhet mellan könen, minskad ojämlikhet och på vilket sätt utbildning ordnas. På nationell nivå handlar det om sociala hållbarhetens utmaningar i samhället. Dessa utmaningar kan bland annat vara ekonomiska skillnader, marginalisering och de ökade sociala klyftorna, befolkningens olika värde och områdenas olika värde, massinflyttning och en allt äldre befolkning. Det är viktigt att samhällets olika aktörer samarbetar inom dessa utbildnings- och utvecklingsprocesser. Det är även viktigt att främja medborgarnas deltagande, möjligheter till egen aktivitet och påverkan för att främja lokal hållbarhet. I regeringsprogrammet förklaras social hållbarhet som att förbättra den sociala funktionaliteten både gällande hälsa och funktionsförmåga. Det nämns även att social hållbarhet utvecklar och ökar sysselsättningen, förebygger marginalisering och tryggar den åldrande befolkningens arbets-, boende- och levnadsmiljöernas hälsosamhet och trivsel. (Social hållbarhet 2021)

Begreppet social har två betydelser: Den första handlar om interaktiva strukturer mellan människor och olika regler som organiseras. Den andra handlar om värdet och betydelsen i att ta hänsyn till andra. Begreppet social täcker delvis begreppet politik eftersom demokrati handlar om hur vi förenar med andra för att hantera olika problem. Ett socialt hållbart samhälle är även demokratiskt. (Hedenus et al. 2014 s.15). Varken hållbara ekonomiska eller ekologiska åtgärder fungerar inte om samhällets medborgare inte litar på de som bestämmer. Den tillit även kallad sociala kapital som samhället grundar sig på, är avgörande för människors vilja att vara delaktiga i samhället. (Gulliksson & Holmgren 2015 s. 81) Vi är beroende av andra människor som kan leva var som helst i världen socialt, ekonomiskt och ekologiskt. (Gulliksson & Holmgren 2015 s. 69)

Social hållbarhet inkluderar begrepp som: delaktighet, goda uppväxtförhållanden, god hälsa, ökad fysisk aktivitet, goda matvanor och säkra livsmedel. (Gulliksson & Holmgren 2015 s.77). De olika begreppen som nämndes ovan är eftersträvbbara på grund av att de är grundläggande värden. Dessutom har de också en positiv påverkan på samhällets andra områden som till exempel befolkningens hälsa, social sammanhållning och tillit mellan samhällets aktörer som har en positiv effekt på samhällsekonomin. Den ekonomiska tillväxten möjliggör att samhället kan uppnå social hållbarhet vilket går hand i hand med hälsa, säkerhet och välbefinnande. (Alila et al. 2011 s. 7)

Det bildas en bred helhet av social hållbarhet som påverkas både av lagstiftning och en gemensam värdegrund, samt ekonomins underordnings- och driftmekanismer. Att samhällssektorernas förmåner och skador kan hamna i konflikt måste tas i beaktande. Det krävs skattefinansiering för att kunna upprätthålla den sociala tryggheten vilket igen kan leda till en sämre tillväxt på ekonomin. Institutionerna borde på lång sikt kunna bilda en fungerande helhet. Dessa slags frågor är väsentliga då vi tänker på social hållbarhet. (Alila et al. 2011 s. 7–8)

Det är problematiskt att mycket av det som påverkar den sociala hållbarheten på kort sikt är kostnader. På lång sikt är kostnaderna investeringar, såsom att ta vara på hälsan och arbetsförmågan. Man kan beräkna kostnaderna, men på lång sikt är det ofta svårt att uppskatta nyttan. Ur social hållbarhetssynvinkel är det frågan om huruvida investeringar i till exempel upprätthållande av arbetsförmågan är tillräckliga och om åtgärderna vidtagits vid rätt tidpunkt, när behövs rehabilitering och också om de riktats rätt. (Alila et al. 2011 s.8)

Då det strävas efter en hållbar utveckling på långsikt måste det tas i hänsyn att det finns många olika dimensioner inom hållbarhet vars mål kanske inte passar ihop. Vilket betyder att anpassa samhällets ekonomi till hållbara nivåer kan till exempel skapa sociala kostnader, som sedan kan leda till negativa effekter på samhällets sociala hållbarhet. Om möjligt bör politiken ta i beaktande hållbara utvecklingens olika dimensioner. För då politiken strävar efter en fungerande lösning inom ett område ska det inte leda till ohållbar utveckling inom ett annat. (Alila et al. 2011 s.8)

4 Centrala begrepp

Detta kapitel handlar om de tre centrala begreppen som är gemenskap, delaktighet samt inklusion och exklusion.

4.1 Gemenskap

Gemenskap innebär att en individ har subjektiva upplevelser av att vara delaktig i olika gemenskaper samt upplever tillhörighet till dem. Gemenskaper kan genomföras av till exempel familj, vänner, släkt, organisationer och arbetskamrater. (Cederlund & Berglund 2018 s.13–14)

Känslan av gemenskap skapas då individen hör till i någon grupp som delar med sig gemensamma intressen och spenderar tid tillsammans. Att ”höra till” är en av de viktigaste aspekterna inom gemenskapen. Att ha en känsla av att höra hemma någonstans. Då en individ hör till i en gemenskap tar individen emot råd, kritik, uppmuntran, stöd och omsorg. Individen ger även för de andra, ställer upp för det andra vid behov, ger stöd och respons. (Tjersland et al. 2011 s. 208–209)

Skillnaden på gemenskaper som barnen själv skapar och gemenskaper som den pedagogen skapar är stor. Det ingår en pedagogisk handling i den gemenskap som pedagogen skapar, målet är att skapa tillstånd för utveckling och lärande. Genom till exempel i samband med lek skapa en situation, som är så lika som den är i verkliga livet. Gemenskaper som barnen själv skapar har inte specifika pedagogiska syften. Barnens skapade gemenskap handlar om barnens egna sociala behov av att vara tillsammans med varandra som vänner. Dessa gemenskapstyper flyter ofta in i varandra men kan även vara motsats till varandra. (Madsen & Larson 2006 s. 248)

4.2 Delaktighet

När man talar om delaktighet i gemenskaper syftar man på hur människor uppfattas av andra och hur detta sedan påverkar individens utveckling. Delaktighet i gemenskaper innebär också hur individen kan påverka normer och värderingar som finns i olika gemenskaper. (Cederlund & Berglund 2018 s.13–14)

Då en individ är delaktig och känner tillit påverkar det individens hälsa positivt och minskar på stress. Delaktighet i samhället är även viktigt för samhällets utbildning, ekonomi, politiken och även indirekt på hållbarheten. (Gulliksson & Holmgren 2015 s.81)

Delaktighet främjas då pedagogen lyssnar på individen så att individens röst blir hörd. Känslan av delaktighet bildar individen själv inne i sig, men som pedagog kan delaktigheten stödjas med att tillsammans med individen skapa ett liv som är meningsfullt. Individens resurser ska alltid tas till hänsyn och pedagogen ska utgå enligt dem. Pedagogen ska kunna se människan som en helhet och känna igen vilka aspekter som påverkar individen. Delaktigheten hos barn ska främjas så att barnet får tid och har möjlighet att få sin röst hörd och uttrycka sig själv. (Talentia 2018 s.16–18)

4.3 Inklusion och Exklusion

Inklusion handlar om integrering vilket betyder att bli en del av samhället och en grupp. Vissa har det lättare att inkluderas eller att inkludera andra som till exempel i grupper medan andra behöver mer hjälp, stöd och handledning för att bli inkluderade. (Jönhill 2012 s.87) Begreppet inklusion är som uttryck för att delta i den kommunikation som äger rum i den sociala omgivningen (Madsen & Larson 2006 s.82).

Motsatsen för inklusion är exklusion, ordet utanförskap kan också användas (Jönhill 2012 s. 87). Begreppet exklusion har två betydelser, att någon som befinner sig utanför håller man utanför, och att man stöter ut någon som tidigare har varit innanför, båda dessa betydelser handlar om att hålla någon utanför eller utesluta någon. (Madsen & Larson 2006 s. 172). Exklusion är då individen är betydelselös för den kommunikation som pågår i sin omgivning (Madsen & Larson 2006 s.82). Att vara exkluderad kan vara socialt problemfyllt men måste inte vara det. Enskilda individer kan känna sig inkluderad i vissa situationer eller grupper men inte alla. Exklusion uppkommer speciellt vid nya situationer och grupper då man är omgiven av främlingar. Det är viktigt att man känner sig accepterad och inkluderad i gruppen för sitt eget välmående och för att ”lyckas”. Det är oftast ett större problem om man ofta är exkluderad eller har svårt att hitta sin plats. (Jönhill 2012 s. 87)

5 Teoretisk referensram

Som teoretisk referensram har vi valt att använda oss av socialpedagogik inom småbarnspedagogiken och de fem socialpedagogiska kompetenserna från socialpedagogens handlingskompetens.

5.1 Socialpedagogik inom småbarnspedagogiken

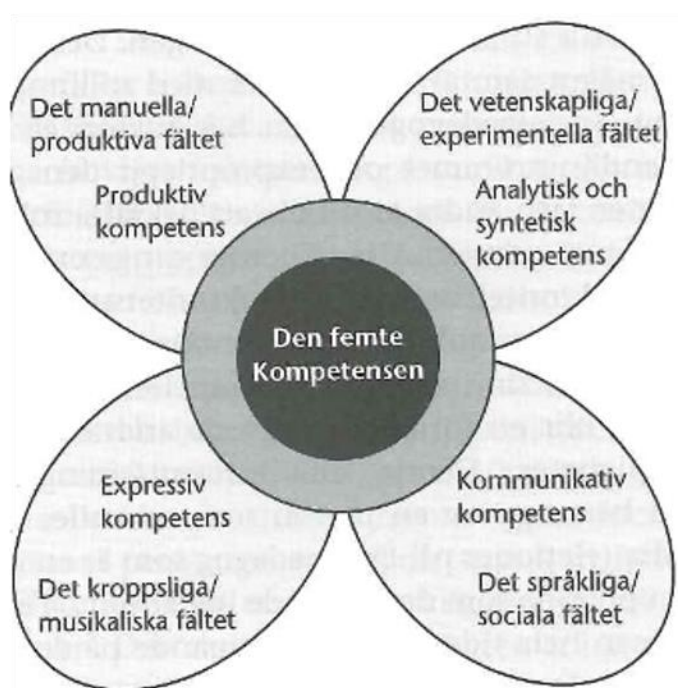
Daghemmen använder sig naturligt av socialpedagogik. Pedagogen ansvarar för barnets alla utvecklingsområden som kognitiva-, fysiska-, motoriska-, språkliga-, sociala-, och emotionella. I stället för att enbart sträva efter kognitivt lärande ligger tyngdpunkten inom småbarnsfostran i att stöda barnets naturliga utveckling och växande. Om pedagoger enbart koncentrerar sig på det kognitiva lärandet glöms de andra utvecklingsbehoven bort som till exempel barnets känslor. Enligt Nivala och Ryyänen är det nödvändigt att vara känslomässigt närvarade. Då barnen lär sig att hantera sin vardag är deras känslor också på ytan. (Nivala & Ryyänen 2019 s. 237)

Socialpedagogiken ser på barnet helhetsmässigt inom småbarnspedagogiken. Pedagoger inom småbarnspedagogiken skall på ett balanserat sätt stöda barnets utveckling. Pedagoger använder sig av huvudet, hjärtans och händernas metafor i praktiken. Metaforen huvudet handlar om information och rationellt uppväxt samt barnets kognitiva utvecklingsstöd. Hjärtat alltså känslornas närvaro i småbarnspedagogiken är nödvändig eftersom barnet behöver tröst och medkänsla från vuxna då barnet har skadat sig eller är ifrån sina föräldrar. Användning av händer alltså aktivitet betyder att barnets naturliga tillvägagångsätt anses som lärandets och uppväxtens grund. Barn lär sig och växer när de får leka, undersöka nya saker samt fungera kreativt och konstnärligt i dialog och i gemenskap med andra vuxna och barn. (Nivala & Ryyänen 2019 s. 237–238)

I den vardagliga småbarnspedagogiken är det viktigt att pedagoger hittar möjligheter att stöda barnets utveckling av empati. Socialpedagogik inom småbarnspedagogik erbjuder en stark bas för att bygga upp en relation mellan pedagoger och barnet vilket stöder barnets individuella bemötande samt gör barnet till en aktiv aktör i samhället. Delaktighet inom småbarnspedagogiken har avgjorts som ett mycket viktigt ändamål för att det har att göra med barnets deltagande, påverkande och möjligheterna att bli hörd och sedd. (Nivala & Ryyänen 2019 s. 238–239)

5.2 Socialpedagogens handlingskompetens

Madsens bildningsblomma demonstrerar med sina blad att man kan dela in socialpedagogisk verksamhet i fyra praktikfält. Dessa fyra praktikfält är produktiva kompetensen, expressiva kompetensen, syntetiska och analytiska kompetensen samt den kommunikativa kompetensen. Dessa kompetenser ska pedagogen ha och använda sig av i arbetet. Pedagogen använder sig av sina grundläggande kompetenser som är knutna till händer, hjärta, tunga och hjärnan. Då pedagogen använder sig av de fyra kompetenserna och kombinerar dem bildas den femte kompetensen alltså socialpedagogens handlingskompetens. (Madsen 2001 s. 227)

Figur 1 Bildningsblomman. (Madsen 2001 s. 227)

Produktiva kompetensen kallas även för manuella kompetensen eller skapande processen. Den produktiva kompetensen handlar om det som pedagogen gör med händerna, till hjälp av olika redskap och olika verktyg i arbetet. Pedagogen använder sig av ett skapandetänkessätt, ingripande och omformande till sin omvärld. Pedagogen ska klara av att lösa en hel del praktiska och tekniska uppgifter genom egna manuella färdigheter. Till dessa uppgifter kan bland annat höra reparationer, inredning och matlagning. Den produktiva

kompetensen handlar inte bara om manuella färdigheter pedagogen har utan också om pedagogens kunskapsprocess. (Madsen 2001 s. 228)

Expressiva kompetensen kallas även för det kroppsliga musikaliska fältet och representerar den estetisk och emotionella sidan samt kroppen som representerar kunskap och handling. Kroppsspråket som är väldigt viktigt i bemötandet och i kommunikationen hör till denna kompetens. Till denna kompetens hör även aktiviteter och rörelser. Expressiv betyder hur man uttrycker sig eller visar upp sig. Exempel på uttrycksformer kan bland annat vara konst, musik, drama och teater. Pedagogerna ska på andra sätt än genom verbalt uttryckande kunna sätta sig in i andras världar och även förstå att det finns en hel del kunskap i varje människa som inte kommer uttrycks verbalt. (Madsen 2001 s. 229–230)

Syntetiska och analytiska kompetensen kallas även för det vetenskapliga eller experimentella fältet som representerar den kunskap som pedagogerna använder i arbetet. Pedagogerna ska förstå sammanhang, helheter, vara analytiska och kunna se på djupet. Oklar handlingar har oftast sitt ursprung i att det finns oklarheter i den kunskap pedagogerna har. Kunskapen som finns om världen kommer inte någonsin vara identisk med den världen vi lever i, eftersom våra bilder av världen är bara grova förenklingar av den riktiga världen. Vi kan försöka sträva efter att komma så nära sanningen som möjligt och på de sättet skapa klarhet till något fenomen, inte absoluta sanningar. Då pedagogerna utför socialpedagogiska handlingar är det viktigt att pedagogerna är medvetna om den ovan nämnda kunskapen. Pedagogerna ska även kunna producera den kunskap som behövs och utveckla kunskapen. Pedagogerna behöver kunskap om deltagarnas förutsättningar, levnadsvillkor och kunskap om sina egna handlingsmöjligheter. (Madsen 2001 s. 231–233)

Den Kommunikativa kompetensen kallas även för det språkliga sociala fältet och handlar om kommunikation och språk, hur språket skapar gemenskap och tillit. Denna kompetens beskriver även interaktionen mellan pedagogerna och klienterna och formandet av relationer. Grunden för att människor ska kunna samarbeta hör till denna kompetens, att inte bara kunna meddela någonting utan även kunna dela saker med varandra. Vi utgår ifrån att andra är lika som oss: de har känslor och förnuft, en egen identitet och vilja, en handlingsförmåga och språklig förmåga. Den här uppfattningen fungerar som en gemensam norm som är grunden för all integration och är även grunden för att människor

ska kunna fungera tillsammans. Att prata eller skriva ett språk baserar sig på förtroende och tillit i den relation man har till individen och tillit att individen pratar sanning. Det räcker inte med att endast ha en språklig kompetens utan pedagogen måste också ha en kommunikativ kompetens och insikt i mänskliga samspelsprocesser och normer som all gemenskap är beroende av. Pedagogen ska försöka skapa handlingsrum åt andra med hjälp av olika sociala kompetenser. Även stödande att barnen kan bli aktiva aktörer hör till denna kompetens. (Madsen 2001 s. 230–231)

Den femte kompetensen kallas även för socialpedagogens handlingskompetens. Denna kompetens betyder att när man som pedagog använder sig av de fyra kompetenserna bildar det socialpedagogens handlingskompetens. Socialpedagogens handlingskompetens används som uttryck eftersom pedagogen har skapat en helhet av sina erfarenheter, sin kunskap och hållning. Den femte kompetensen handlar även om att pedagogen fyller ut sin yrkesroll med sin person. Den femte kompetensen är även den viktigaste eftersom det är först när pedagogen kombinerar de fyra kompetenserna som de når sitt fulla bildningsvärde. Arbetet är inte fullständigt socialpedagogiskt om man bara använder sig av en kompetens. Då man förhåller sig skapandet gör man sig till en medproducent till omvärlden och sig själv. Detta betyder att man börjar tänka annorlunda på hur man brukar göra, eller tänka på saker och ting samt kunna göra ändringar i sina vanor och fungera annorlunda på ett bättre sätt än tidigare. Oftast uppfattas kreativitet som någonting som hör till expressiva kompetensområdet, alltså till kroppsliga/ estetiska aktiviteter. Men om man ser på kreativiteten som förmågan för att kunna tänka och handla på ett skapande sätt, i förhållande till sig själv och sin omvärld, ska kreativitet utnyttjas i alla fyra kompetenserna. Det är även en del av den femte kompetensen då man förhåller sig till världen på det här sättet. Socialpedagogen måste även ställa frågor till sig själv som till exempel: vad, var, vem, hur och varför, för att kunna hålla sig till bildningen. Pedagogens kunnande och pedagogens vilja är inte samma sak. Dilemman mellan vad pedagogen vill och vad pedagogen kan kommer förmodligen att dyka upp. Pedagogen måste därför aktivt reflektera kring etiska dimensioner som uppkommer i socialpedagogiska handlingar. (Madsen 2001 s. 234–236)

6 Metod och arbetsprocess

Här presenteras metoden, arbetsprocessen, datainsamling, inklusion och exklusions kriterier, och etiska aspekter. Artiklarna presenteras (se bilaga 1) för att läsaren ska få en bättre uppfattning över artiklarnas syfte, metod och resultat.

För att vi ska kunna besvara våra frågeställningar anser vi att en allmän litteraturstudie som metod är lämpligast. Vi valde allmän litteraturstudie som metod eftersom vårt syfte var att skapa en överblick över det nuvarande kunskapsläget, inom ramen för det som detta lärdomsprovet fokuserar på. Fördelar med denna metod är att det ger en bättre helhetsförståelse, har en flexiblere datainsamlingsmetod, alltså det finns mycket material som stöder vårt forskningsarbete och man får djupare kunskap inom det undersökta området (Jacobsen 2010 s. 47–59). En nackdel kan vara att informationen som används blir ytlig och forskaren inverkar ofta på resultatet vid frågorna (Jacobsen 2010 s. 47–59).

Arbetsprocessen har vi löst med att träffas några gånger i veckan både online och tillsammans, för att skriva på lärdomsprovet och diskutera de olika delområdena samt relevanta fakta. Vi har även jobbat självständigt med till exempel faktaundersökning. Arbetsfördelningen har vi tillsammans diskuterat om att vem har ansvar för vad och samtidigt stödja varandra i de ansvarsområdena. Vi har kommit överens om en gemensam tidsplan för vårt lärdomsprov som alla följer.

6.1 Allmän litteraturstudie

Vi valde allmän litteraturstudie i stället för systematisk översikt för att vi inte ville begränsa valet av artiklarna för mycket och för att kunna få en bredare kunskap i vår forskning. Skillnaden på en allmän litteraturstudie och på en systematisk litteraturstudiet är att en systematisk litteratur innehåller en metaanalys medan i en allmän litteraturstudie görs inga avgränsningar till valet av kvalitativa eller kvantitativa artiklar. (Friberg 2012 s.134).

En allmän litteraturstudie kan kallas för litteraturgenomgång, litteraturöversikt, eller forskningsöversikt (Jacobsen 2007 s.112). En allmän litteraturstudie kan även kallas för integrativ forskningsöversikt (Friberg 2012 s.133). Litteraturstudie som metod är effektiv och underlättar även vårt forskningsarbete eftersom vi inte behöver vänta på utomstående faktorer. Syftet med en allmän litteraturstudie att beskriva kunskapsläget inom

ett visst område genom att sammanställa en beskrivande bakgrund. (Forsberg & Wengström 2013 s.25–26)

En litteraturstudie är en form av kvalitativ studie, där meningar, ord, och berättelser som har samlats in eller nedtecknats av andra. Litteraturstudie fungerar även som ett viktigt verktyg eftersom det skapar en sammanfattning av forskning och information om ett valt ämne. (Jacobsen 2007 s.112) I praktiken betyder det att ta reda på tillgänglig forskning, för att få en uppfattning om vad som studeras samt att ta reda på vilka metoder som använts i forskningarna. Litteraturstudie är ett strukturerat arbetssätt som innebär beskrivning och syntetisering av data. (Friberg 2012 s.134)

Validitet och reliabilitet inom litteraturstudie handlar om att hålla valet av sökord mycket centralt. Det är viktigt att diskutera om rätt sökord och sökorden relevans mot syfte. Det är också viktigt att noggrant beskriva datainsamlingsprocessen för att stärka studiens överförbarhet. (Henricson 2018)

6.2 Inklusions- och exklusionskriterier

Som följande utmaning efter avgränsning av artiklarna är att granska kvaliteten för att avgöra om artiklarna kan inkluderas eller exkluderas (Friberg 2012 s.134). Valet av inklusions- och exklusionskriterier har en stor betydelse för kvaliteten samt trovärdighet av studien (Henricson 2018). Det är viktigt att avgränsningen görs noggrant, man måste kunna motivera valet av artiklar (Friberg 2012 s.134).

Tabell 1 förklarar våra inklusions- och exklusionskriterier i valet av artiklar.

Tabell 1. Inklusions- och exklusionskriterier för valda artiklar

Inklusionskriterier	Exklusionskriterier
Artiklar skrivna från 2010 framåt	Artiklar skrivna före 2010-talet
Artiklarna är tillgängliga i full text	Artiklar är inte tillgängliga i full text
Artiklarna är skrivna på svenska, finska eller engelska	Artiklar som är skrivna på ett annat språk än svenska, finska eller engelska.
Artiklarna är referensgranskade (Peer reviewed)	Artiklarna är inte referensgranskade (Peer reviewed)

Artiklarna är avgiftsfria	Avgiftsbelagda artiklar
Artiklarna handlar om social hållbarhet och eller lek	Artiklar som handlar om annat än social hållbarhet och eller lek

6.3 Insamling av material

Med hjälp av denna tabell (*tabell 2*) får läsaren en bredare översikt av vilka databaser och sökord som använts för att hitta de valda artiklarna. I tabellen förklaras även de valda artiklarnas kritiska granskningsprocess. Som ett exempel, har databasen Ebsco använts med sökorden early childhood education AND Play AND Sustainability och fått 18 träffar. När vi kritiskt granskat artiklarna har vi först läst titeln och valt 10 artiklar, sedan läst igenom abstraktet och valt 5 artiklar och till sist valt 2 artiklar efter vidare granskning, de utvalda 2 artiklarna har sedan använts i resultatet.

Tabell 2. Utvalda artiklar från olika databaser med sökord

Databaser	Sökord	Träffar	Utvalda artiklar baserat på titel	Utvalda artiklar baserat på abstraktet	Utvalda artiklar efter vidare granskning
Ebsco	early childhood education AND Play AND Sustainability	18	10	5	2
Finna.fi	kestävä kehitys ja tulevaisuus	86	4	3	1
Finna.fi	Kestävä kehitys ja	22	3	2	1

	varhaiskas- vatus				
Finna.fi	leikki ja osallisuus ja kasvatta- jat	19	3	2	2
ERIC	Early child- hood AND sustainabil- ity AND so- cial	34	7	5	3
Manuell sökning		3	3	2	2

Efter vidare granskning och gemensam diskussion av de utvalda artiklarna har vi valt att använda oss av totalt 11 artiklar i resultatet.

6.4 Innehållsanalys

Analysmetoden väljs på basen av vad det är man vill få reda på, det skapar förutsätt-
ningarna för vilken metod som får fram rätt information och syfte (Forsberg & Weng-
ström et al. 2013 s. 25). Det finns även flera olika sätt att analysera data men alla sätt
har gemensamma drag. Vi har utgått från en allmän innehållsanalys. (Jacobsen 2007
s.134)

Vi har valt ut 11 vetenskapliga källor från tillförlitliga databaser, med noggrant uttänkta
sökord samt specifika inklusions- och exklusionskriterier. I vår litteraturstudie har vi
strävat efter att hitta svar på forskningsfrågorna med hjälp av relevant forskning kring
vårt forskningsområde. Vi har sedan analyserat vetenskapliga artiklarna med hjälp av
den teoretiska referensramen för detta lärdomsprov.

Jacobsen delar in genomförandet av en innehållsanalys i fem olika faser. Första fasen handlar om att man delar upp texten i mindre delar eller problemställningar, detta kallas även för kategorisering. Efter att vi valt vetenskapliga artiklar till vår forskning har vi läst noggrant igenom dem och delat upp dem. Den andra fasen handlar om att man fokuserar på teman vilket lyfts upp i datainsamlingen, även hitta gemensamma teman som datakällorna vill lyfta fram i sina undersökningar. Vi har tagit fasta på relevanta saker och diskuterat sinsemellan om dem. Det tredje steget handlar om att räkna hur många gånger ett visst tema kommer upp i forskningarna. Vi har även tagit fasta på likheter och skillnader mellan de valda artiklarna som även är det fjärde steget. Det femte och sista steget handlar om att söka förklaringar till skillnaderna. För att vi ska kunna skapa ett resultat har vi sökt fram förklaringar till skillnaderna som kommit upp. Vi har delat upp resultaten i underrubriker för att tydliggöra våra resultat. Underrubrikerna är valda för att kunna svara på våra forskningsfrågor och syfte. (Jacobsen 2007 s.139)

6.5 Etiska aspekter

I detta lärdomsprov har vi följt Finlands Forskningsetiska delegations riktlinjer, etiska principer för humanforskning och etikprovning inom humanvetenskaperna i Finland. (TENK 2019)

Före inledande av detta lärdomsprov har vi bekantat oss med forskningsetiska riktlinjer för att kunna utföra ett etiskt korrekt lärdomsprov. Vi kommer att noggrant förebygga avvikelser för god vetenskaplig praxis med att läsa igenom lärdomsprovet och källorna vi använder oss av noggrant. Även handledarna finns som stöd för att granska arbetet. (TENK 2019)

Vi använder en stor mängd vetenskapliga artiklar och forskning i detta lärdomsprov. Vid en litteraturstudie faller flera av de etiska övervägandena bort men inte alla. Ett etiskt övervägande som bör beaktas är krav på korrekta data. Detta betyder att forskningsresultatet inte får utskrivas bristfälligt eller feltolkas. Genom en tydlig källförteckning samt källhänvisning, ger vi möjlighet för läsaren att kunna granska de olika källorna som vi använt i detta lärdomsprov för att försäkra sig att det inte använts fusk. Fusk innebär att framlägga falska uppgifter eller resultat. (TENK 2019)

Vi utför lärdomsprovet i en grupp på tre och det betyder att alla måste ta etiskt ansvar för arbetet till exempel att se till att inte en gör allt jobb. Alla måste bidra lika mycket till lärdomsprovet. Vi tar alla ansvar över vad som ska göras och ser till att vi har lov att använda oss av material. (TENK 2019)

7 Resultat

Resultatkapitlet i det här lärdomsprovet baserar sig på 11 vetenskapliga källor. För att resultatredovisningen ska vara enklare och tydligare har vi numrerat materialet från 1–11. Då vi hänvisar med nummer till en artikel, vilket syns i *Bilaga 1*, refererar vi till hela artikeln. Det här resultatkapitlet är indelat i tre olika teman som tydligt behandlades i artiklarna.

7.1 Social hållbar småbarnspedagogik

Avsikterna med socialt hållbart arbete inom småbarnspedagogiken är och förblir, att främja barnens miljömedvetenhet och främja ett miljövänligt förhållningssätt (5). Att arbeta för en hållbar livsstil och för en hållbar utveckling så tidigt som möjligt och introducera detta för barnen är nyttigt, dock är det aldrig för sent att lära sig om det (4 & 8). En avgörande betydelse för ett hållbart samhälle är livslångt lärande och utveckling (4 & 8). Att stöda barnen för att bygga en hållbar livsstil sker särskilt inom småbarnspedagogiken och undervisningen i skolan. (4)

7.1.1 Hållbarhet och social hållbarhet

I artikel 5 definieras begreppen hållbar utveckling som medvetet tänkande och attityder, detta kan ses från tre olika perspektiv: som ett helhetsbegrepp, bara som en miljöhänsyn, eller som en demokratifråga (5). Av de tre dimensionerna av hållbarhet har den miljömässiga dimensionen varit mest dominerande inom småbarnspedagogiken. Det nämns även en fjärde dimension inom hållbarhet som är god förvaltning. Inom småbarnspedagogiken handlar den sociala dimensionen om att skapa miljöer som inkluderar och väcker positiva interaktioner och att skapa ett samhälle där man känner sig delaktig och trygg i. (6)

Social hållbarhet innefattar grundvärden där jämställdhet och jämlikhet är mest centrala. Social hållbarhet handlar även om hur alla barns delaktighet är ytterst viktigt oavsett ålder, kön, etnicitet, språk eller förmåga. (8)

Social hållbarhet innebär att utveckla sociala och emotionella kunskaper. Sociala och emotionella kunskaper kan utvecklas till exempel genom att: uttrycka sina tankar, lyssna på andra, respektera andra, samarbeta, ta ansvar, reflektera, förebygga mobbning, främja jämställdhet och jämlikhet, ta i hänsyn individuella behov, respektera mångkulturalism, främja jämställdhet mellan kön, genomföra könssensitiv undervisning och ta i hänsyn mångfaldiga familjer. (8 & 9) Ett bra sätt att öva dessa kunskaper är att delta i vardagliga aktiviteter, ta ansvar för och planera olika projekt och processer (9).

7.1.2 Barnets utveckling

De första åren av barnets utveckling är avgörande för senare utveckling vilket betyder att beslut som berör barn är väldigt viktiga. Besluten är viktiga för att möjliggöra en pedagogisk och social jämlikhet, skapa förutsättningar för ett livslångt lärande och en hållbar framtid för barnet (5 & 2). För att öka det gemensamma välmående måste uppväxtmiljön möjliggöra att varje människans egna inbyggda resurser frigörs. För att uppnå detta måste det finnas kunskap om människans utveckling, människans individuella egenskaper och om betydelsen av miljöpåverkan i barnets uppväxt. (2)

Utmaningar och problem gällande hållbarhet inom småbarnspedagogiken kräver tid eftersom det inte finns snabba lösningar. Pedagogen måste vara uppmärksam och närvarande för att upptäcker utmaningarna och problemen som uppstår. För att försäkra hopp för framtiden ska det göras utrymme för barnen att vara delaktiga och representanter för ändring gällande hållbarhet inom småbarnspedagogiken genom till exempel relevanta aktiviteter i deras vardagliga liv. (6)

I tidig ålder är det viktigt att barnet lär sig utveckla grundvärden, åsikter och olika kunskaper, det har även framkommit att det är betydelsefullt att barnen lär sig om hållbarhet (8).

7.1.3 Läran om hållbarhet

Flera daghem och skolor har tagit på sig uppdraget att utbilda om hållbar utveckling. Många av dem har ansökt om OK-KA-stiftelsens Grön Flagg-märkning för att bevisa sitt engagemang för Education for Sustainable Development (ESD). (4)

Hållbarhet är också ett mycket diskuterat tema inom småbarnspedagogiken. Två huvudperspektiv inom hållbar småbarnspedagogik är miljöutbildning och utbildning för hållbar utveckling. Miljöutbildningen kan delas in i tre olika sätt: om miljön, i miljön och för miljön. Miljöutbildning inom småbarnspedagogiken fokuserar på att utveckla barns kunskaper via till exempel att aktivt engagera sig i miljön genom utomhusaktiviteter. Utbildning för hållbar utveckling uppmanar barn, familjer och pedagoger att reflektera över deras värderingar gällande livet i ett hållbart samhälle. (3)

Barnen och deras uppväxtmiljö hör ihop, och pedagogerna inser detta då pedagogen betraktar barnets individuella utveckling. Inläringen, uppväxten och utvecklingen uppstår inte i ett vakuum och är inte direkt ett resultat av vårdnadshavarnas och lärarnas ageranden, utan ett resultat av samspelet mellan barn och vuxna eller mellan barn. Förutom effekterna av sociala nätverk reflekteras barns liv också av samhälleliga och kulturella aspekter. (11) För att kunna tillämpa hållbarhet inom småbarnspedagogiken måste vi främja och utveckla förhållanden som leder till förändring både inom inläringssystem och individuella sammanhang (8).

7.1.4 Stärkande av sociala nätverk, välbefinnande och delaktighet på daghemmet

Pedagogerna som arbetar inom småbarnspedagogiken kan underlätta sociala relationer mellan vårdnadshavarna och på de sättet utvidga vårdnadshavarnas nätverk (7 & 6). Det här kan göras till exempel genom att ordna gemensamma aktiviteter, eller bjuda vårdnadshavarna till daghemmet och skapa tillgänglighet till information om daghemmets verksamhet samt utomstående stödmöjligheter. Detta kan stöda de familjer som nyligen har börjat på daghemmet och skapa ett bredare socialt nätverk för dem. (6)

Välbefinnande är samspel av många byggstenar inom småbarnspedagogiken, vissa perspektiv tyder på att välbefinnande byggs på barns fysiska, känslomässiga och mentala hälsa. Andra perspektiv menar att välbefinnande kan ses både objektivt och subjektivt på. Med objektivt perspektiv förklaras att man har en övergripande bild över barnets utveckling på lokal, statlig eller nationell nivå och med subjektivt perspektiv förklaras att hur barnet mår i en specifik situation eller livsomständighet. (3)

För att barnet ska kunna vara delaktig i småbarnspedagogikens verksamhet behövs de vuxna. Då barnet bemöts på ett känslomässigt sätt och känner sig hörd, sedd och barnet får en känsla av att barnets intressen tas i beaktande, då upplever barnet inkludering. Pedagogerna måste se till att barnet har möjlighet att uttrycka sig, för att barnet ska kunna vara aktivt delaktig inom småbarnspedagogiken (7). En växelverkan mellan barnet och pedagogen samt ledd verksamhet, möjliggör barnets delaktighet. (7, 10 & 11)

Ju yngre barn har upplevelser om att kunna påverka deras lärande och motiv, desto bättre utrustade är de för att ha rätta perspektiv för framtida förändringar. Barnen tar inflytande från deras rollmodeller, alltså de vuxna barnen har i sitt liv. (9)

7.1.5 Brister på forskning kring hållbar småbarnspedagogik

Studier i lärande för hållbarhet inom småbarnspedagogiken är ganska få inom det internationella forskningsfältet (5). Under de senaste årtionden har forskning kring hållbarhet inom småbarnspedagogiken snabbt ökat. Det behövs fortsatt forskning kring hur hållbarhet är förstådd och hur hållbarhet används i vardagliga aktiviteter inom småbarnspedagogiken. Det behövs även fortsatt forskning inom hur hållbarhet har tagits i hänsyn både inom teori och praktiskt inom lärarutbildning för att kunna stöda framtida lärarnas förhållning till hållbar undervisning. (8)

7.2 Lekens betydelse för barnets utveckling

En grundläggande del av barnets uppväxt är leken (10). Lekens djupa biologiska rötter och avgörande betydelse för mänsklig tillväxt synliggörs via att undersöka leken ur ett evolutionärt, neurovetenskapligt och socialt perspektiv. Vygotskij används ofta som en

källa för att visa att barnet skapar sin egen närutvecklingszon i leken och har möjlighet att växa längre än sin egen ålder. (2 & 11)

Via lek kan man bemöta barnen så att barnet känner sig sedd och hörd, tala om mångfald, demokrati, social rättvisa, omsorg, respekt, fred och skapa en givande lärmiljö inom småbarnspedagogiken. (9)

Många gånger inom daghemsverksamhet uppstår frågan ”Har ni bara lekt idag?” utan att se från olika perspektiv på lekens betydelse och påverkan. Utbildningsstyrelsen skriver att fenomenen inom leken är mångsidiga och därför är det utmanande att göra en definition av lek. Oberoende vad för resultat fås av leken finns det vissa fenomen som är motivationen inom leken och ses som ”nytta”, dessa är till exempel frivillighet, innersta motivationen och nöje. Dessa fenomen gör även leken utmanande för barnet. Allt detta har en koppling i barnets hälsa och välbefinnande. (11)

7.2.1 Lek och lärande

Tidigare i svenska förskolor skildes lek och lärande åt. Nuförtiden är det identifierats att lärande sker i tidiga barndomsmiljöer och inte bara när barn börjar skolan (5 & 11). I El’konins (1971) utvecklingsfasmodell påpekar man att avancerad lek ger förmågan att gå över till skolan när lekens utvecklingspotential är uttömd (1). Lek och lärande är oskiljaktiga dimensioner i tidiga barndomssammanhang och småbarn skapar inte själva någon skillnad mellan lek och lärande. Det sägs även att lekfullt lärande i småbarnsfostran också kan lägga grunden för att fler barn lyckas i skolan. Barn i lekfulla miljöer lär sig läsa och förstå begrepp på en högre nivå och utveckla mer avancerade språkliga färdigheter. De lär sig också att hantera sitt fysiska och kognitiva beteende via leken. (5)

I leken kommer den sociala interaktionen fram. Leken lär barnet sociala färdigheter, som att dela med sig, hjälpa och lösa konflikter. Via lek bygger barnet upp vänskapsrelationer och utvecklar även en bild av sig själv. (10, 5 & 11)

En pedagog inom småbarnspedagogiken som använder humor och kan vara lekfull med barn bidrar till att göra lärande roligare (5). Pedagogen ska vara genuint med i leken och

visa sitt intresse, för barnet märker om pedagogen betar sig” konstigt”, pedagogen måste hålla sig i ”barnens värld” (1).

Det uppmärksammas alltmer koncentrationssvårigheter hos barn inom småbarnspedagogiken. Om varje dag på daghem och skolor startades med en halvtimmes lekstund, kunde det främja barns lärande och till och med förhindra koncentrationssvårigheter och ouppmärksamhet. (11)

7.2.2 Lek och kreativitet samt fantasi

Leken skapar möjligheter och situationer där barn kan experimentera och vara kreativa (5, 11 & 10). Vygotskij kopplar lekens betydelse till att barnets inre erfarenheter utvecklas. När barnet leker rollekar som har en röd tråd, utsätts barnet för nya situationer som behöver problemlösning. När barnet måste förutse vad den röda tråden är i leken, utvecklar barnet förmåga att kunna begripa kommande händelser. (1 & 5)

Inom leken är det tryggt för barnen att prova på och göra misstag. Då barn är i lekens värld är de trygga i sin roll och vågar prova på saker som de inte kunde göra i verkligheten. Samspelet inom leken är oftast positivt så att deltagarna i leken, både barn och vuxna, naturligt glädjas åt framgångar och insikter. (11)

Lek och användandet av olika symboler utvecklar barns fantasi och att detta är endast möjligt via lek. Leken kan inte påbörjas om det inte finns tillräckligt med fantasi, men när barnet leker utvecklas även fantasin. (1)

7.2.3 Lek och pedagogen

För att lek kunde fungera som ett verktyg och utveckla barnet och dess kreativitet, ska lek vara fri från vuxnas styrning. Barn borde kunna ha möjlighet till att välja lekens ’språk’ och kreativt kunna verkställa egna idéer. Den vuxna kommer endast med i leken då fria leken inte fungerar för barnet (11). Om barnet inte får möjligheten att leka fri lek, förs inte barnets utveckling framåt. (1)

En vuxenplanerad aktivitet eller lek där barn deltar, kallas för ledd lek (11). Ledda leken kräver ofta stöd från pedagogen, eftersom alla barn inte alltid kan bli lika naturligt sedda och hörda inom lek (10). Pedagogerna anser att inom leken blir barnets delaktighet, eget initiativ och beslutsfattande bäst synligt (7).

För att småbarnspedagogikens verksamhetskultur ska kunna ändras och utvecklas krävs det att ha en stark kunskap och förståelse inom lek. Pedagogen stärker och framhäver barnens styrkor inom leken (11). Det är viktigt att pedagogen känner igen olika situationer där barnet möjligen behöver stöd inom leken, därför är det viktigt att pedagogen är medveten om hur barnen leker tillsammans. Det kan vara krävande att komma in i en lek för barnet då barnet kommer sent till daghemmet. Barnet kan få stöd i leken då pedagogen är medveten om barnens vänskapsrelationer, gruppdynamik och sociala status. (10)

7.2.4 Lek och delaktighet

Barnet förknippar möjligheter i leken med olika val, olika alternativ, trivsel och glädje (7). Pedagogerna betonar vikten av barnets utveckling inom den sociala växelverkan och sociala färdigheter (7). Växelverkan mellan barnet och de andra barnen samt pedagogerna har en påverkan på hur barnet upplever delaktigheten, aktörskapen och verksamheten inom småbarnspedagogiken (7, 11 & 10). I leken blir barnet medveten om sig själv, det breda samhället och om barnets medlemskap i grupper, och detta har en påverkan på barnets personlighet och moraliska värderingar (5 & 11).

Relationer, tillit, pålitlighet och respekt mot de andra påverkar hur barnet upplever delaktigheten. Lek där barn har möjlighet att uttrycka sig själv och ta initiativ möjliggör en känsla av delaktighet. Om daghemmets tidtabeller eller pedagogernas verksamhet förhindrar barnet att agera på ett naturligt sätt kan det finnas en risk att delaktigheten inte förverkligas. (7)

Inom leken har barn större möjligheter att kontrollera situationer och fatta beslut än i sin egen vardagliga verklighet. I leken blir barnets interaktion i centrum vilket möjliggör att barnet aktivt kan kunna påverka lekens händelser. Inom leken lär sig barnen vara aktiva aktörer. (11) Barnen och gruppen får en känsla av att saker inte bara händer, utan att alla påverkar händelser genom sina egna handlingar (11 & 9).

7.3 Utveckling av småbarnspedagogik

På grund av världskriser som påverkar hela mänsklighetens framtid måste man se på utvecklingen av småbarnspedagogiken från nya perspektiv och synvinklar (1). Det ena målet inom småbarnspedagogiken är att säkra en hälsosam och trygg miljö där barnet kan utveckla sig och sitt lärande. Stödjande av barnets språkliga utveckling samt främjande av kulturell kompetens hör även till småbarnspedagogikens mål. Småbarnspedagogiken kan i bästa fall skapa goda grunder för barnet i framtiden. (7) I artikel 4 framhävs målen för FN Agenda 2030 som betydelsefulla för utvecklingen av småbarnspedagogiken och hur småbarnspedagogiken förverkligas.

7.3.1 Centrala uppgifter

En av de centrala uppgifterna inom småbarnspedagogiken är att ta reda på vilka förutsättningar uppväxten och uppväxtmiljön bör uppfylla, så att barnet som växer och utvecklas får en omfattande utvecklingspotential (2). Inom utveckling av småbarnspedagogik ingår det att ha barnet och barndomens självvärde som uppfostrans utgångspunkt (1). Genom att uppmärksamma barns egna sätt att uttrycka sina meningar och idéer kan pedagogen inom småbarnspedagogiken utveckla sin förståelse för barns perspektiv (5). För att utveckla och planera småbarnspedagogik behövs det information om forskning om barnets utvecklingens olika stadier och orsakerna till dem (1).

Inom utveckling av småbarnspedagogiken ingår barnens personlighetsutveckling och detta påverkas av kvaliteten i barnets och vårdnadshavarens interaktion. Det finns tre olika slags interaktionstyper. Den första interaktionstypen handlar om upprepande interaktion där barnet kopierar vårdnadshavarens interaktion. Den andra interaktions typen handlar om påhittad inverkan interaktion där fokuset ligger på problemlösning. Den tredje interaktions typen är baserad på ett utvecklande och äkta samarbete mellan barnet och vårdnadshavaren. Utveckling och kreativitet för både barnet och vårdnadshavare sker i den tredje interaktionen. (1)

7.3.2 Barns kreativitet

Vid uppskattning av barns kreativitet och skapandet används lättare kriterier än för vuxna. För att påvisa ett barns kreativa förmåga har personligt nyskapande varit tillräckligt. För

vuxna har man krävt också nytt skapande men med historisk bakgrund. Kudryavtsev (1997a) föreslår som ett kriterium för historisk förnybarhet också uppskattning av barns kreativa förmåga. Barns kreativa skapande som t.ex. pyssel skiljer sig från vuxnas, som exempel nya allmänna färdigheter, nya verksamhetsformer och nya kulturella modeller. För att dessa nya kulturprodukter ska kunna åstadkommas bör på motsvarande sätt också småbarnspedagogikens karaktär, innehåll och metoder förändras. (1)

7.3.3 Kunskap och forskning inom småbarnpedagogiken

Just nu ser det ut som att det förekommer brist på teori inom småbarnpedagogiken (2). Bristen har lett till att pedagogiska riktlinjer inom småbarnspedagogiken kan innehålla teoretiska idéer som står i konflikt med varandra (2). Tidigare långsiktiga uppföljningsstudier har genomgående visat att småbarnspedagogiken av hög kvalitet är den mest lönsamma finansiella investeringen i utbildningssystemet över hela världen. För tillfället är det kriser som multiplicerar utmaningen och komplicerar idén om en hög kvalitets småbarnspedagogik. (1)

Grunderna för planen för småbarnspedagogik har inte direkta riktlinjer för hur man ska förverkliga hållbar småbarnspedagogik, utan nämner sociala hållbarhetens dimensioner som förverkligas i t.ex. lek (9).

Sverige och andra länder ökar kunskapen och förståelsen för lek och lärande, jämställdhet mellan könen, barns rättigheter och utbildning om hållbarhet. Dessa frågor har stor betydelse för framtidens småbarnspedagogik och mer forskning behöver göras eftersom barn behöver börja utveckla färdigheter och kompetenser på daghemmet, för att kunna hantera frågor som lika rättigheter, demokrati och hållbarhet. Det går inte veta hurdan kunskap barn behöver utveckla i varierande, osäkra tider som dessa. Pedagogen måste alltid noggrant överväga mångfalden av olika småbarnspedagogiska sammanhang över hela världen och inte tro att en universell lösning kan vara svaret. (5)

I artikeln *The Swedish National Curriculum: Play and learning with fundamental values in focus* av Sandberg och Ärlemalm-Hagsér förklarar deltagarna att daghem präglas av en miljö där frågor om värderingar, moral, mänskliga rättigheter, demokrati, delaktighet och relation till naturen endast berörs lätt. Dessa pedagoger inom småbarnspedagogiken

påpekade dock att de arbetade för att utveckla och förbättra lärandet för hållbar utveckling inom småbarnspedagogiken. (5)

Det finns begränsade forskning kring lärande för hållbarhet inom småbarnspedagogiken och om barns kunskapsresultat. Forskning som finns i lärande för hållbarhet inom småbarnspedagogiken är oftast ytliga och fokuserad på kvalitativa undersökningar och beskriver pedagogiska utbudet av hållbarhet inom småbarnspedagogiken. (3 & 5)

8 Resultatanalys

I det här kapitlet analyserar vi det resultat vi funnit i de utvalda vetenskapliga källorna och kopplar det till den teoretiska referensramen, alltså socialpedagogik inom småbarnspedagogiken och de fem socialpedagogiska kompetenserna i socialpedagogens handlingskompetens. Vi kopplar även resultatet till bakgrunden. Syftet med analysen är att hitta svar på våra två frågeställningar som är: vad är social hållbarhet inom småbarnspedagogik? och vad innebär social hållbarhet inom lek?

8.1 Vad är social hållbarhet inom småbarnspedagogik?

Social hållbarhet inom småbarnspedagogik innebär bland annat att pedagogen stöder barnets känslomässiga utveckling, bemötande, delaktighet, och att barnet blir en aktiv aktör i samhället. Hållbar utveckling innehåller den sociala, miljömässiga och ekonomiska dimensionerna (social hållbarhet 2021). Kopplingar kring de tre dimensionerna inom hållbar utveckling kommer fram i artikel 6 och i bakgrunden (social hållbarhet 2021). Artikel 6 berättar även om den fjärde dimensionen inom hållbar utveckling, som handlar om god förvaltning. FN agenda 2030 (2021) nämns i Artikel 4 och förklaras djupgående i bakgrunden.

I Grunderna för planen för småbarnspedagogik nämns det endast förverkligande av dimensioner i social hållbarhet som även ingår i social hållbarhet och kan kopplas till lek (9). Alila et al. (2011 s.8) skriver även om hur den sociala hållbarhetens dimensioner kommer fram inom småbarnspedagogiken.

I FN Konventionen om barns rättigheter tas det upp att barn har rätt till att bli sedd och hörd (Unicef u.å.). Då barnet möts på ett känslomässigt sätt och får en känsla av att barnets intressen tas i beaktande upplever barnet inkludering (7). Nivala och Ryyänen (2019 s. 238–239) tar även upp att då känner barnet delaktighet.

Nivala och Ryyänen (2019 s.237) skriver om att socialpedagogik används naturligt inom småbarnspedagogik, de tar fram den känslomässiga utvecklingen. Detta kommer också fram i artikel 8&9 där det diskuteras om de sociala och emotionella kunskapernas utveckling som social hållbarhet innebär. Vi utgår ifrån att andra är lika som oss: de har känslor och förnuft, en egen identitet och vilja, en handlingsförmåga och språklig förmåga (Madsen 2001 s. 230–231).

I artikel 6 berättas det om att skapa miljöer som är inkluderande, som väcker positiva interaktioner och om att bygga upp ett samhälle där det finns trygghet och delaktighet. I ett socialt hållbart samhälle behandlas alla rättvist, inkluderande och gemenskapen och delaktigheten stärks (Alila et al. 2011 s. 7 & Sosiaalisesti kestävä Suomi 2020 s. 4).

Socialpedagogiken erbjuder en stark bas inom småbarnspedagogiken för att bygga upp en relation mellan pedagogen och barnet, detta stöder barnets individuella bemötande och möjliggör att barnet kan bli en aktiv aktör i samhället. (Nivala och Ryyänen 2019 s.238–239 & Madsen 2001 s. 230–231). Artikel 11 tar upp att inom leken lär sig barnen vara aktiva aktörer. Barn lär sig även att de kan påverka sina händelser genom sina handlingar (11 & 9).

Vikten av interaktionen mellan pedagogen och klienten och formandet av relationer tas upp i den kommunikativa kompetensen (Madsen 2001 s. 230–231). Artikel 5, 6 och 7 tar upp att pedagogerna som arbetar inom småbarnspedagogiken kan stärka sociala relationer mellan vårdnadshavarna och på de sättet utvidga deras människonätverk. Grunden för att människor ska kunna samarbeta hör till den kommunikativa kompetensen, att öka samarbete hör till pedagogens ansvar (Madsen 2001 s. 230–231).

Hur pedagogen i praktiken förvekligar fostran om social hållbarhet, utvecklingen och lärandet kommer att påverka på hur framtiden ser ut (Utbildningsstyrelsen 2021), det berättas även om i artikel 3. Artikel 3&5 tar även upp att det finns begränsat av forskning

om lärande för hållbarhet inom småbarnspedagogiken och om barns kunskapsresultat, som påverkar även pedagogens kunskap och förverkligande av social hållbar småbarnspedagogik.

Den syntetiska och analytiska kompetensen handlar om pedagogens kunskaper om sammanhang, helheter, sina klienter och deras förutsättningar, pedagogens egna kunnande och om världen. (Madsen 2001 s.231–233) Det ovannämnda kan kopplas till artikel 3,8,11,10,2 där det lyfts fram vikten av att pedagogerna utbildas om hållbarhet, pedagogens kunnande/medvetenhet om barnets behov och stöd i leken och bristen av teori inom småbarnspedagogik som leder till konflikter.

Pedagogen inom småbarnspedagogiken måste ställa frågor till sig själv som till exempel: vad, var, vem, hur och varför, för att kunna hålla sig till bildningen (Madsen 2001 s. 234–236). Artikel 5&11 tar upp vikten av att lärande sker redan i tidiga barndomsmiljöer. Småbarns utskiljer inte själv skillnaden på lek och lärandet, (5) utan det ligger på pedagogens ansvar (Madsen 2001 s. 234–236).

8.2 Vad innebär social hållbarhet inom lek?

I den kommunikativa kompetensen handlar om hur språk skapar gemenskap och tillit, samt utvecklade av dessa kunskaper (Madsen 2001 s. 230–231). Barnet utvecklar sina språk och kommunikationsfärdigheter via leken (Koivula et al. 2017 s.123–127). Barn borde ha möjlighet till att välja lekens 'språk' och kunna kreativt verkställa egna idéer (11). Barnet uttrycker sin vilja sina känslor och tankar i leken. Barnet lär sig även att finna lösningar i olika slags utmaningar, både sociala och kognitiva (Lillemyr 2013 s.197).

Utbildningsstyrelsen (2021) lyfter fram att leken är en viktig del i barnets uppväx, barnet får uttrycka sig själv via leken och lära sig nya saker. Artiklarna 2, 10 & 11 diskuterar det ovannämnda men går även mer in i djupet.

Man kan se på kreativiteten på flera olika sätt, i socialpedagogens handlingskompetens tas kreativiteten upp som förmågan för att kunna tänka och handla på ett skapande sätt, i förhållande till sig själv och sin omvärld (Madsen 2001 s. 234–236). Leken skapar

möjligheter och situationer där barn kan experimentera och vara kreativa (5,11,10). Utveckling och kreativitet för både barnet och vuxna sker inom interaktionen (1). Artikel (1) anser även att barn har lättare kriterier i tanke på kreativitet och skapandet. Hos barn räcker personligt nyskapandet, som till exempel kan synas i barns skapade verk, allmänna färdigheter, nya verksamhetsformer och nya kulturella modeller. Då individen förhåller sig skapandet gör man sig till en medproducent till omvärlden och sig själv (Madsen 2001 s. 234–236).

I både bakgrunden (Smidt & Junker Miranda 2012 s.114) och artikel 11 diskuteras begreppet/definitionen lek och dess betydelse och påverkan på barnet.

Den produktiva kompetens och expressiva kompetensen (Madsen 2001 s.228) går att koppla med leken, lekens betydelse för barnet (2,10 &11) och hur pedagogen kan använda lek (5 &9), för att stärka skapande och ingripande tankesätt samt manuella färdigheter för barnet (produktiv kompetens) och för att stärka barnets och pedagogernas kommunikation, bemötande samt barnets aktivitet (expressiva kompetensen).

Enligt Lillemyr kan barnets potential till att vara socialt motiverad stödas via lek. Barnet bygger upp sina vänskapsrelationer via leken och barnets bildar även sin självbild (10, 5 &11). Barnet stöds via att stärka barnets självuppfattning och självständighetsutveckling och att utveckla och stöda barnets goda sociala relationer som till exempel vänskapsrelationer (Lillemyr 2013 s. 210). Artikel 10 &11 tar upp vikten på pedagogens stöd inom lek och ledda lekens betydelse. Artikel 7, 8, 10 & 11 framhäver även att pedagogens roll är oerhört viktig för att möjliggöra att barnet känner delaktighet och inkludering. Barn får själv bestämma och känna sig delaktiga då de leker tillsammans med andra (Lillemyr 2013 s. 202). Nivala & Rynänen (2019 s.237) tar även fram att det är nödvändigt att vara känslomässigt närvarande i barnets vardag.

9 Diskussion

Det här kapitlet är delat in i fyra delar. I metodiskussionen tas det upp hur vi tycker metoden passar i arbetet och hur vi fått svar på forskningsfrågorna. I resultatdiskussion diskuteras resultaten och det reflekteras över vad som kommit fram i analysen. I avslutande

diskussion kommer vi ta upp saker som vi anser att lyckats och vi kommer ta upp våra tankar om förbättring. Till sist tar vi upp förslag på fortsättning/ fortsatt forskning.

9.1 Metoddiskussion

Vi valde att göra en litteraturstudie eftersom vi ansåg att det var en lämplig metod, med tanke på vårt eget intresse inom området och uppdragsgivarens önskemål av arbetet. Litteraturstudie som metod har fungerat bra och vi anser att vi har hittat svar på våra syften och frågeställningar genom litteraturen som använts. Det finns en del material som vi inte var bekanta med sen tidigare speciellt vetenskapliga källor som innehöll material om social hållbarhet inom lek. För att få en så bred kunskap om ämnet ville vi inte begränsa valet av artiklar för mycket (Jacobsen 2010 s. 47–59). Det var även svårt att hitta material på svenska och finska och därför överväga vi att också välja material på engelska även fast småbarnspedagogiken ser annorlunda ut utanför Finland.

Vi kunde genast börja skriva på vårt arbete eftersom vi valde att skriva en litteraturstudie, vi behövde alltså inte till exempel vänta på forskningslov eller intervjua deltagaren eller annat som kunde ha påverkat vårt arbete. Att vi valt att skriva en litteraturstudie gav också möjlighet för mer flexibla tider för samarbete. Vi hittade lättare tider för att både arbeta tillsammans och enskilt samt möjligheten av att vara uppkopplade online stödde oss enormt för vårt samarbete.

Det var utmanande att skriva vissa tabeller och bilagor, speciellt (Tabell 1) som handlade om utvalda artiklarna från olika databaser och (Bilaga 1) som handlade om utvalda artiklarnas syfte, metod och resultat.

Det kunde även varit givande att se i praktiken på olika sätt hur social hållbarhet framkommer i leken och pedagogernas kunskap om social hållbarhet. I form av att inkludera till exempel en observationsstudie eller intervjustudie. På grund av att vi var tre skribenter, var en allmän litteraturstudien som metod mest lämplig.

Källorna vi använt oss av har alla gått noggrant igenom och godkänts för att inkludera relevant litteratur i arbetet.

9.2 Resultatdiskussion

Vi valde att dela upp resultatet i tre specifika teman för att tydligt kunna framhäva de viktigaste budskapen och temaområdena i artiklarna. Vi ansåg att uppdelningen även var nödvändigt för att kunna besvara arbetets två frågeställningar. Att dela upp resultatet i tre olika områden gick smidigt. Vi kunde tidigare ha gått igenom vad som är viktigt att ta hänsyn till i resultatet, som kunde ha underlättat att hitta mera kopplingar mellan källorna.

Resultaten tyder på att social hållbarhet inom småbarnspedagogik är betydelsefullt för barnets utveckling, läran om hållbarhet, stärkandet av sociala nätverk, välbefinnande och delaktighet på daghemmen. Resultatet ger en även förståelse om lekens betydelse för barnets utveckling, lärande, kreativitet, fantasi och delaktighet. Till sist men inte minst tyder resultaten att pedagogen skall ha kunskap om lek, social hållbarhet och småbarnspedagogikens centrala uppgifter för att kunna stöda barnets delaktighet. Vi ville även lyfta fram i resultaten att det är betydelsefullt att pedagogen har ett brett nätverk, gott samarbete och god kommunikation med vårdnadshavare. Pedagogernas roll i att stöda och utvidga sociala nätverket hos vårdnadshavare och barn samt vad social hållbar småbarnspedagogik är och vad är dess påverkan på barnet vill vi även framhäva. Utvecklingen och framtiden, pedagogens bemötande av barnen och hur pedagogen är närvarande och stöder och leder verksamheten inom lek anser vi är oerhört viktigt att vara medveten om. Att pedagogerna och vårdnadshavarna är medvetna och har kunskap om lekens betydelse och utveckling av social hållbarhet och småbarnspedagogik och hur det syns i praktiken. Vi vill även lyfta fram i resultaten hur brist på personal kan påverka småbarnspedagogisk verksamhet och speciellt med tanke på att göra småbarnspedagogiken socialt hållbar.

Som teoretisk referensram använde vi oss av Socialpedagogik inom småbarnspedagogiken och Madsens bildningsblomma. De utvalda artiklarna i resultatet svarade inte direkt på våra två frågeställningar, men med hjälp av teoretiska referensramen och bakgrunden kunde besvara våra båda frågeställningar. Det finns endast begränsade bevis på forskning om social hållbar småbarnspedagogik och social hållbarhet inom leken och därför hittade vi inte material som kunde svara direkt på våra frågeställningar.

Vi har fått svar på våra frågeställningar med det material vi använt oss av. Vi fick även reda på hur man främjar barnets miljömedvetenhet och barnets miljövänliga förhållnings-sätt. Inga etiska aspekter bröts. En allmän litteraturstudie som metod är lätt kontrollerbar gällande etiska aspekter, då det inte finns till exempel studiedeltagare med egen vilja, så som till exempel en intervjustudie.

9.3 Avslutande diskussion och förslag på fortsatt forskning

Som helhet har vi genomfört detta lärdomsprov tillsammans, men även delat upp olika ansvarsområden som vi skrivit separat. Våra styrkor i detta lärdomsprov har varit att vi har från början känt till varandras styrkor och svagheter och har ett gott samarbete sen tidigare. Vi diskuterade även tillsammans och kom överens gemensamma spelregler och vad som vi ville åstadkomma med arbetet samt en tidsplan. Som gemensamma spelregler för arbetet har varit: att stöda varandra, ha tillit, öppenhet och hålla deadlines samt en fungerande kommunikation där vi respekterar varandra.

Under arbetets gång har vi upplevt det som en fördel att skriva i en grupp på tre skribenter eftersom vi kunnat ta stöd av varandra under skrivprocessens olika delar. Som svaghet har vi ansatt att ibland har vi haft svårt att hitta tider för samarbetet och det har lett till att arbetet tagit längre att utföra en först beräknat. Vi har ändå kommit fram till en fungerande tidsplan. Vår kommunikation har fungerat för det mesta bra. Under processen har vår kommunikation utvecklats, men vi kunde ännu mer satsat på att klart berättar om tankar och önskemål på ett respektfullt sätt.

Alla skribenter har tidigare erfarenhet med att arbeta inom småbarnspedagogiken och vi har samma synsätt gällande barn och lärande. Vi var alla väldigt intresserade att lära oss mer om ämnet för att kunna sprida information och inkludera detta i arbetet. Vi vill ännu framhäva att detta lärdomsprov kan stöda främst pedagoger inom småbarnspedagogiken, att bli medvetna om social hållbarhet inom lek och kan ta med det i sitt arbets-sätt.

Som tidigare nämnt är mängden forskning som gjorts i lärande för hållbarhet inom småbarnspedagogiken ganska svag inom det internationella forskningsfältet. Men det finns en stor efterfrågan. Speciellt forskning om social hållbarhet inom lek. Det kunde vara givande att ge pedagoger praktiska exempel om hur det går att inkludera social

hållbarhet inom småbarnspedagogiken och inom lek. För att förverkliga en social hållbar småbarnspedagogik.

Källor

- Alila, A., Gröhn, K., Keso, I. & Volk, R., 2011, Sosiaalisen kestävyuden käsite ja mallintaminen, s.1–33.
- Arvola, O., Reunamo, J., & Kyttälä, M. 2020 Kohti kieli- ja kulttuuritietoista kasvatusta. Kasvattajat lasten osallisuuden mahdollistajina varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä. Ammattikasvatuksen aikakauskirja, 22.(1). s.44–60.
- Cederlund, C. & Berglund, S-A., 2018, Socialpedagogik- pedagogiskt socialt arbete, Liber AB.
- Dunderfelt, T., 2011, Elämäkaaripsykologia, WSOY.
- Ekkilä, K., 2018, Kaupunkien rooli kasvatuksessa kestävään tulevaisuuteen – Espoossa kasvetaan yhdessä kestävään maailmaan. s. 73–80.
- FN Agenda 2030, 2021, Globala mål för hållbar utveckling, Tillgänglig: <https://fn.se/vigor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn/fns-arbete-for-utveckling-och-fattigdomsbekampning/agenda2030-och-de-globala-malen/> Hämtad: 25.10.2021.
- Folkhälsomyndigheten, 2018, Vad är social hållbarhet för oss? Tillgänglig: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/motesplats-social-hallbarhet/social-hallbarhet/> Hämtad: 29.10.2021.
- Forsberg, C. & Wengström, Y., 2013, Att göra systematiska litteraturstudier: Värdering, analys och presentation av omvårdnadsforskning. Tredje upplagan. Natur & kultur. Stockholm.
- Friberg, F., 2012, Dags för uppsats - vägledning för litteratursbaserade examensarbeten, Studentlitteratur AB, Lund.
- Furu, A-C, & Heilala, C, 2020, Sustainability education in progress: Practice and pedagogies in Finnish early childhood education and care teaching practice settings, International journal of early childhood environmental education, Volume 8 Issue 2. s.16-29.
- Gulliksson, H. & Holmgren, U., 2015. Hållbar utveckling: Livskvalitet, beteende, teknik. Andra upplagan. Studentlitteratur AB. Lund.
- Hakkarainen, P, 2020, Kehittävän varhaiskasvatuksen mahdollisuudet, Varhaiskasvatuksen Tiedelehti, Volume 9 Issue 2. s.242–263.
- Hallberg, J., 2017, Hälsofrämjande processer som drivkraft för hållbar utveckling, Sociomedical journal. s.209–220.
- Hedenus, F., Persson, M., & Sprei, F., 2014, Hållbar utveckling, historia, definition & ingenjörrens roll, Tillgänglig: http://hagesjo.se/static/books/H%C3%A5llbar_utveckling.pdf hämtad: 25.11.2021.

- Henricson, M., 2018, Vetenskaplig teori och metod, från idé till examination inom omvårdnad, Studentlitteratur AB. Lund.
- Institutet för hälsa och välfärd, 2021, Sosiaalisesti kestävä kehitys, Tillgänglig: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/tavoitteet/sosiaalisesti-kestava-kehitys> hämtad: 29.10.2021.
- Jacobsen, D, I, 2007. Förståelse, beskrivning och förklaring - Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete. Studentlitteratur. Lund.
- Jacobsen, D, I, 2010. Förståelse, beskrivning och förklaring. Studentlitteratur. Lund.
- Jönhill, J., 2012, Inklusion och Exklusion, En distrikation som gör skillnad i det mångkulturella samhället, Liber AB. Malmö.
- Kangas, J., & Fonsen, E., 2018, Leikin ammattilaiset, Leikki ilmiönä ja varhaiskasvatuksen toimintamuotona. Opettajankoulutuslaitoksen muut julkaisut, Helsingin yliopisto, s.1–192.
- Karila, K., & Lipponen, L., 2013, Varhaiskasvatuksen pedagogiikka, Osuuskunta vastapaino. Tampere.
- Koivula, M., Siippainen, A., & Eerola-Pennanen, P., 2017, Valloittava varhaiskasvatus oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia, Kustannusosakeyhtiö Vastapaino Oy, s. 123–127.
- Lillemyr, O., F., 2013, *Lek på allvar: En spännande utmaning*. 1. uppl. Stockholm: Liber.
- Madsen, B., 2001, Socialpedagogik, Studentlitteratur, Lund.
- Madsen, B. & Larson, P. 2006. Socialpedagogik: Integration och inklusion i det moderna samhället. Studentlitteratur. Lund.
- Morris, H., Edwards, S., Cutter-Mackenzie, A., Rutherford, L., Williams-Smith, J., Skouteris, H., Evaluating the impact of teacher-designed, wellbeing and sustainability play-based learning experiences on young children's knowledge connections: A randomised, s. 33-42.
- Nivala, E., & Ryyänen, S., 2019, Sosiaalipedagogiikka, kohti inhimillisempää yhteiskuntaa, Gaudemaus.
- Reunamo, J., & Suomela, L., 2013, Education for sustainable development in early childhood in Finland, Journal of teacher education for sustainability, Volume 15 Issue 2, s.91-102.
- Sajaniemi, N, Lounassalo, J, & Savolahti, P, 2019, Varhaiskasvatustiede – kasvamisen tiede, Varhaiskasvatuksen Tiedelehti, Volume 8, Issue 1. s.215–232.

- Sandberg, A. & Ärlemalm-Hagsér, E. 2011, The Swedish National Curriculum: Play and learning with fundamental values in focus, Australian journal of early childhood, s. 44-50.
- Sandman, L. & Kjellström, S. 2018. Etikboken: Etik för vårdande yrken. Studentlitteratur. Lund.
- Smidt, S. & Junker Miranda, U. 2017. Förskolepedagogik från A till Ö. Upplaga 1. Studentlitteratur. Lund.
- Social hållbarhet- hållbar utveckling, 2021 Tillgänglig: <https://keke.bc.fi/Kestava-kehitys/svenska/social-hallbarhet/> Hämtad: 10.9.2022.
- Sosiaalisesti kestävä Suomi, 2020, Tillgänglig: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/73418/URN%3aNB%3afi-fe201504223250.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Hämtad: 1.11.2021
- Talentia, 2018 Vardagen, värderingarna och etiska riktlinjer för yrkespersonen inom det sociala området: Tillgänglig: <https://talentia.e-julkaisu.com/2018/etiska-riktlinjer/#page=1> Hämtad: 11.11.2021.
- TENK, 2019, Etiska principer för humanforskning och etikprovning inom humanvetenskaperna i Finland, Forskningsetiska delegationens anvisningar, Tillgänglig: https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Etikprovning_inom_humanvetenskaperna_2020.pdf Hämtad: 23.2.2022.
- Tjersland, O. A., Engen, G., Jansen, U. & Lindelöf, I., 2011, Allianser: Värderingar, teorier och metoder i socialt arbete. Lund: Studentlitteratur.
- Torunn Grindheim, L, Bakken, Y, Hiis Hauge, K, & Presthus Heggen, M, 2019, Early childhood education for sustainability through contradicting and overlapping dimensions, ECNU Review of Education, Volume 2. Issue 4. s.374–395.
- Unicef, u.å., Barnkonventionen, Tillgänglig: <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#kort-version> hämtad: 04.11.2021.
- Utbildningsstyrelsen, 2021, Samarbete för en hållbar framtid, Tillgänglig: <https://www.opf.fi/sv/nyheter/2021/samarbete-en-hallbar-framtid> Hämtad: 27.9.2022.
- Utbildningsstyrelsen, 2022, Grunderna för planen för småbarnspedagogik, Tillgänglig: https://www.opf.fi/sites/default/files/documents/Grunderna_for_planen_for_smabarnspedagogik_2022.pdf hämtad: 27.9.2022.
- Åkerfelt T-L., & Laitinen M., 2016, Leikki esiopetuksessa, Utbildningsstyrelsen s.3–31

Bilagor

Bilaga 1 Resultattabell

NR.	Författare, År	Titel	Syfte	Metod	Resultat
1.	Hakkarainen, P., 2020	Kehittävän varhaiskasvatuksen mahdollisuudet	Få veta mera om utvecklad småbarnspedagogik och vilka utmaningar det finns	Litteraturstudie	På grund av världskriser och katastrofer är det utmanande att planera och genomföra en mer utvecklad småbarnspedagogik. Ett allvarligt problem inom småbarnspedagogiken är regional ojämlikhet.
2.	Sajaniemi, N., Lounasalo, J., & Savolahti, P., 2019	Varhaiskasvatustiede – kasvamisen tiede	Bygga en bro mellan pedagogik och andra vetenskaper som forskar människor, naturvetenskaper och mellan samhällsvetenskaper.	Litteraturstudie	Viktigt att hitta en gemensam förståelse för pedagogikens grunduppgifter. För tillfälle betonas individualitet starkt inom fostran och utbildningsvetenskap, vilket gör det svårt att skapa gemensamma utvecklingslinjer för barn.
3.	Morris, H., m.fl. 2018	Evaluating the impact of teacher-designed, wellbeing and sustainability play-based learning experiences on young children's knowledge connections: A randomised trial	Utvärdera effekten av lärardesignade, välbefinnande och hållbarhet, Via lekbase-rade lärarupplevelser.	Intervju	Intervention gruppen hade mer kunskap om välmående och hållbarhet och kopplingar kring hållbarhet än väntelistakontroll gruppen.
4.	Ekkilä, K., 2018	Kaupunkien rooli kasvatuksessa kestävään tulevaisuuteen – Espoossa kasvetaan yhdessä kestävään maailmaan	Vad är städernas roll i utbildningen för en hållbar framtid	Litteraturoversikt	Vad kan man lära sig av Esbos metoder och erfarenheter för hållbar utveckling?
5.	Sandberg, A. & Ärlemalm-Hagsér, E. 2011	The Swedish National Curriculum: Play and learning with fundamental values in focus	Diskutera och problematisera nuvarande svensk forskning av småbarnspedagogik där fokuset ligger på lek och lärandet kopplat till tre grundvärden.	Litteraturoversikt	Kunskap och förståelse om lek, lärandet, barns rättigheter, jämställdhet mellan könen och utbildning för hållbarhet har ökat.

6.	Torunn Grindheim, L, Bakken, Y, Hiis Hauge, K, & Presthus Heggen, M, 2019	Early childhood education for sustainability through contradicting and overlapping dimensions	Undersöka hur man kan göra en bredare förståelse för hållbarhet och småbarnspedagogiken med koppling till de fyra hållbarhets dimensionerna.	Litteraturoversikt	Alla hållbarhets dimensionerna är nödvändiga i småbarnspedagogiken. Resultatet föreslår hur dimensionerna kan förstås, hur de kan överlappa varandra och hur de kan vara motsägelsefulla.
7.	Arvola, O., Reunamo, J., & Kyttälä, M. 2020	Kohti kieli- ja kulttuuritoista kasvatusta, kasvatat lasten osallisuuden mahdollistajina varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä.	Hur kan pedagogerna möjliggöra delaktighet inom småbarnspedagogik för barn som har olik språklig- och kulturell bakgrund.	Frågeformulär	För att barn som har olika språklig-och kulturell bakgrund skall känna sig att de har möjligheter inom småbarnspedagogik måste pedagogerna medvetet stärka deras engagemang inom småbarnspedagogiken. Pedagogerna måste stärka också bemötandet med föräldrarna.
8.	Furu, A-C, & Heilala, C, 2020	Sustainability education in progress: Practice and pedagogies in Finnish early childhood education and care teaching practice settings	Utforska arbete kring hållbarhet inom finsk småbarnspedagogisk utbildning och vård.	En enkät har skickats ut där respondenterna har själv bedömt sitt arbete,	Hållbarhet behandlas i alla pedagogiska miljöer som deltog i denna studie, men med stor variation. Resultatet beskriver de pedagogiska förhållningssätten som synliggörs och värderingar den finska småbarnspedagogiken förlitar sig på. Pedagogerna är inte i en likvärdig position när det gäller att utveckla och förverkliga hållbarhetsarbete. Resultatet har analyserats både kvalitativt och kvantitativt.
9.	Reunamo, J, & Suomela, L, 2013	Education for sustainable development in early childhood in Finland	Via att titta på finländska pedagogers preferenser för hållbar småbarnspedagogik. Användning av Palmers	Enkätundersökning	Enligt pedagogerna sker hållbar småbarnspedagogik. Pedagogerna var mest eniga

		trädmodell och en betoning på empiriska, sociala och etiska komponenter i ECEC.		om vikten av lärande. Den näst viktigaste betoningen låg på sociala relationer, och den hade nästan lika liten standardavvikelse som lärande. De deltagande aspekterna av lärmiljön betonades minst, och teamens betoning avvek mest från varandra.	
10.	Kangas, J., & Fonsen, E., 2018,	Leikin ammattilaiset, Leikki ilmiönä ja varhaiskasvatuksen toimintamuotona. Opettajankoulutuksen muut julkaisut, Helsingin yliopisto, s.1–192	Målet är att ge kunskap för att förstå och analysera lek ur olika teoretiska perspektiv och vilken betydelse lek har för barnets sociala relationer, lärande och utveckling.	Litteratursikt	Kunskap om lek och dess betydelse för barnets utveckling och hur pedagogen kan via lek stöda barnet för att bli en aktiv aktör.
11.	Åkerfelt T-L., & Laitinen M., 2016,	Leikki esiopetuksessa, Utbildningsstyrelsen s.3–31	Öka kunskap på varför leken är viktig, genomförande av undervisning med hjälp av lek, Exempel på lekar och lekprojekt.	Stödmaterial	En sammanfattning på material, exempel och fakta kring lek, som stöder pedagogerna att förstå betydelsen av och genomföra det i arbetet.

